

SHEIKH MOHAMED YAHIA NABIL

Verbonden door de Tiende van Muharram

*Hoe Ashura, Karbala en de Profeet Musa Soennieten en
Sjiïeten Verbinden én Scheiden*

First published by JCN Publishing 2026

Copyright © 2026 by Sheikh Mohamed Yahia Nabil

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, scanning, or otherwise without written permission from the publisher. It is illegal to copy this book, post it to a website, or distribute it by any other means without permission.

Sheikh Mohamed Yahia Nabil asserts the moral right to be identified as the author of this work.

First edition

ISBN: 9789465545691

This book was professionally typeset on Reedsy.

Find out more at reedsy.com

Contents

1 Een dag met twee herinneringen	1
2 Een dag, twee herinneringen	12
3 Van kalifaat naar dynastie	23
4 De weg naar Karbala	37
5 De erfenis van Karbala	52
6 Liefde, geloof en rechtvaardigheid	62
7 Wie behoort tot het Huis?	75
8 Twee herinneringen, één dag	89

1

Een dag met twee herinneringen

Het is stil voordat de dag begint.

Ergens in een moskee staat een gelovige op voor de vroege ochtendmaaltijd. Het is de tiende dag van Muharram, de dag die moslims kennen als ‘Āshūrā’. Er is geen feestelijke drukte. Geen versierde straten. Geen verplichte ceremonie.

Alleen het besef dat deze dag een lange geschiedenis met zich meedraagt.

Voor de ene moslim betekent Ashura vooral vasten, dankbaarheid en berouw. Voor de andere is dezelfde dag onlosmakelijk verbonden met Karbala, met Imam al-Husayn ibn ‘Alī en met een van de aangrijpendste gebeurtenissen uit de vroege islamitische geschiedenis.

Eén dag.

Twee religieuze herinneringsculturen.

En daaronder een gedeeld verhaal dat nog ouder is dan de islamitische gemeenschap zelf: het verhaal van de profeet Musa, Mozes.

Dat is het bijzondere aan Ashura. De dag kan moslims herinneren aan bevrijding én verlies, aan redding én tragedie, aan hoop én verdriet.

Om dat te begrijpen, moeten we teruggaan naar het begin.

Een nieuwe maand

Muharram is de eerste maand van de islamitische maankalender. Daarmee begint ook een nieuw islamitisch jaar.

Maar anders dan bij het westerse Nieuwjaar is de overgang naar een nieuw islamitisch jaar traditioneel geen feestdag met vuurwerk, aftellen of grote openbare festiviteiten. De islamitische kalender begint stil.

De maand zelf behoort tot de vier maanden die in de islam als heilig worden beschouwd.

De Qur'an zegt:

“Het aantal maanden bij Allah is twaalf maanden [...] daarvan zijn er vier heilig.”

Qur'an 9:36

Muharram is één van deze vier heilige maanden.

Het woord *Muharram* is verwant aan de Arabische wortel **ḥ-r-m**, die verband houdt met iets dat heilig of onschendbaar is verklaard. De maand draagt daarmee al in haar naam een herinnering aan terughoudendheid, eerbied en het vermijden van onrecht.

De profeet Mohammed ﷺ benadrukte de bijzondere status van Muharram. In een authentieke overlevering in *Sahih Muslim* wordt Muharram genoemd als een bijzonder geschikte maand om vrijwillig te vasten na Ramadan.

Maar binnen deze maand valt één dag op als geen andere.

De tiende.

Ashura.

De dag van Musa

Om de betekenis van Ashura te begrijpen, moeten we terug naar het Egypte van de farao.

De Qur'an vertelt hoe de kinderen van Israël onderdrukt werden. De farao had zijn macht opgebouwd over een samenleving waarin mensen werden verdeeld en waarin een bevolkingsgroep werd vernederd en onderdrukt.

Toen kwam Musa.

Zijn verhaal is een verhaal van angst en moed. Van een kind dat volgens de Qur'an door zijn moeder aan het water werd toevertrouwd. Van een profeet die voor een machtige heerser kwam te staan. Van een volk dat gevangen zat en naar vrijheid verlangde.

En uiteindelijk van een uittocht.

De Qur'an beschrijft hoe Allah Musa en de kinderen van Israël redde en hoe de farao en zijn leger verdronken.

“En Wij brachten de kinderen van Israël over de zee, waarna de farao en zijn legers hen uit tirannie en vijandschap achtervolgden.”

Qur'an 10:90

Het is een van de grote bevrijdingsverhalen van de islamitische openbaring.

Maar de precieze verbinding tussen deze gebeurtenis en de tiende dag van Muharram wordt vooral duidelijk in de hadithliteratuur.

Ibn 'Abbas overleverde dat de Profeet ﷺ na zijn aankomst in Medina zag dat de Joden op Ashura vastten. Toen hij vroeg waarom, werd hem verteld dat dit een grote dag was: Allah had Musa en de kinderen van Israël gered van hun vijand en Musa had uit dankbaarheid gevestigd.

Daarop zei de Profeet ﷺ:

“Wij hebben meer recht op Musa dan jullie.”

Vervolgens vastte hij die dag en moedigde hij zijn volgelingen aan hetzelfde te doen.

Sahih al-Bukhari 2004; Sahih al-Bukhari 3397.

Hier ligt een belangrijk fundament van de islamitische betekenis van Ashura.

Het gaat niet alleen om het verleden.

Het gaat om dankbaarheid.

Een mens wordt gered uit onderdrukking en antwoordt daarop niet met hoogmoed, maar met aanbidding.

Een dag van vasten

In de islam is vasten nooit uitsluitend een lichamelijke oefening.

Wie vast, laat eten en drinken tijdelijk achterwege, maar het doel reikt verder. Het vasten moet de mens herinneren aan zelfbeheersing, afhankelijkheid van Allah en verantwoordelijkheid voor zijn eigen handelen.

Ashura kreeg daarom een bijzondere plaats in de vrijwillige aanbidding.

Abu Qatada overleverde dat de Profeet ﷺ over het vasten op Ashura zei dat het een middel is tot verzoening van de zonden van het voorafgaande jaar.

Sahih Muslim 1162b.

Daarbij is een belangrijke nuance nodig. In de islamitische uitleg wordt deze overlevering doorgaans verstaan in relatie tot kleine zonden, terwijl ernstige zonden afzonderlijk berouw en verzoening vereisen.

Ashura is dus geen religieuze “resetknop”.

Het is een uitnodiging tot terugkeer.

Tot nadenken.

Tot dankbaarheid.

Tot verbetering.

De Profeet ﷺ wilde bovendien onderscheid maken in de wijze waarop de dag werd gevestigd. In een andere authentieke overlevering zei hij dat hij, als hij het volgende jaar zou meemaken, ook de negende dag zou vasten.

Sahih Muslim 1134a en 1134b.

Daaruit ontstond de bekende praktijk om naast de tiende ook de negende Muharram te vasten.

Een eenvoudige daad.

Maar achter die eenvoudige daad schuilt een krachtige boodschap: herinnering krijgt betekenis wanneer zij het gedrag van de gelovige verandert.

Dan komt Karbala

Maar de geschiedenis van Ashura zou nog een dramatische wending krijgen.

Bijna vijftig jaar na de dood van de Profeet ﷺ veranderde de betekeniswereld rond de tiende Muharram voorgoed.

Het was het jaar **61 na de hidjra**, overeenkomend met **680 na Christus**.

In Irak lag een plaats die Karbala heette.

Daar bevond zich **al-Husayn ibn 'Alī**, de kleinzoon van de Profeet Mohammed ﷺ.

Zijn vader was 'Alī ibn Abī Talib, zijn moeder Fatima, de dochter van de Profeet ﷺ.

Husayn was dus niet zomaar een figuur uit de vroege islamitische geschiedenis. Hij behoorde tot het huis van de Profeet.

En op 10 Muharram 61 AH werd hij in Karbala gedood.

De gebeurtenis groeide uit tot een van de belangrijkste breukpunten in de geschiedenis van de islamitische gemeenschap. Historische bronnen plaatsen de slag op **10 Muharram 61 AH**, 10 oktober 680.

Voor het sjiitische geheugen werd Karbala vervolgens het grote symbool van verzet tegen onrecht, trouw aan waarheid en het offer van al-Husayn.

De naam Karbala werd meer dan een plaatsnaam.

Het werd een herinnering.

Een wond.

Een moreel verhaal.

Twée herinneringen op dezelfde dag

Hier begint het fascinerende spanningsveld van Ashura.

Voor veel soennitische moslims ligt het religieuze accent van Ashura op het vasten dat door de Profeet ﷺ werd onderwezen. De herinnering aan Musa staat daarbij centraal.

Binnen de sjiitische traditie kreeg dezelfde datum een heel andere emotionele lading. De dood van al-Husayn in Karbala werd het centrale historische geheugen van Ashura.

Dat verschil is belangrijk.

Maar het is even belangrijk om niet te doen alsof beide tradities niets met elkaar gemeen hebben.